

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Coreișa Ruslana, reprezentată de avocatul Pascal Veronica și recursului depus de Turculeț Radu, reprezentat de avocatul Rusanovschi Radu,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată formulată de Coreișa Ruslana și Turculeț Radu împotriva Primăriei mun. Chișinău și Consiliului mun. Chișinău, cu privire la anularea actelor administrative individuale și obligarea examinării cererii, precum și compensarea cheltuielilor judiciare,

împotriva deciziei din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

(Dosarul nr. 3ra-880/23
nr. PIGD 2-20164889-01-3ra-18082023)

Recursul depus până la 1 septembrie 2023. Temeiurile recursului nu se încadrează în prevederile art. 246 din Codul administrativ (în vigoare până la 1 septembrie 2023). Dezacordul recurentului cu decizia contestată nu constituie temei de casare a acesteia.

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – jud. V. Ciurac
Curtea de Apel Chișinău – jud. A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc

25 septembrie 2026
Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de de Coreișa Ruslana, reprezentată de avocatul Pascal Veronica și recursul depus de Turculeț Radu, reprezentat de avocatul Rusanovschi Radu,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Diana Stănilă, *Președinte*,

Ion Munteanu,

Ana Cucerescu, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 29 decembrie 2020, Ruslana Coreișa și Radu Turculeț, au înaintat acțiune în instanța de contencios administrativ, concretizată ulterior, împotriva Primăriei mun. Chișinău și Consiliului mun. Chișinău, privind obligarea examinării cererilor formulate în data de 27.10.2020 nr. C-2783/20 și C- 2782/20, cu acordarea unui răspuns în scris cu privire la soluția adoptată referitor la cererea solicitată, precum și obligarea atribuirii fără plată, cu eliberare în acest sens a titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren ocupate de case, anexe gospodărești și grădini (teren aferent casei dezlocuit) în limita normativă, în scopul asigurării/mentinerii eficiente a fondului locativ proprietate privată din str. XXXXX, nr. XXXXX, mun. XXXXX, și compensarea cheltuielilor judiciare.

2. În motivarea acțiunii reclamanții au invocat că, s-au adresat la Primăria mun. Chișinău cu solicitarea de a determina/delimita hotarele sectoarelor de teren în natură pentru a realiza dreptul de proprietate asupra terenului aferent casei de locuit din str. XXXXX, nr XXXXX, mun. XXXXX, conform art.11 al Codului funciar. Primăria mun. Chișinău, a informat prin scrisoarea nr. 21/524-df încă la 18.04.2012 că Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare a examinat cererea privind perfectarea actelor inițiale în scopul privatizării terenului aferent imobilului locativ din str. XXXXX nr. XXXXX și că chestiunea în cauză va fi reexaminată după aprobarea de către Consiliul municipiului Chișinău a schemei complexe a transportului și delimitarea hotarelor fixe a parcului Dendrariu, pornindu-se de la situația urbanistică existentă și prevederile Planului Urbanistic general aprobat prin decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 68/1-2 din 22.03.2007.

3. Astfel, consideră reclamanții că, răspunsul este unul formal și fără indicarea căror termeni stabiliți cel puțin cu aproximație și din care considerente, repetat, la

data de 27.10.2020, prin scrisorile cu nr.C-2783/20 și C-2782/20 s-au adresat către Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău cu solicitări prin care au solicitat în temeiul art. 11 al Codului funciar, să li se atribuie fără plată, eliberând titluri de proprietate, sectoarele de teren ocupate de case, anexe gospodărești și grădini (teren aferent casei de locuit) în limita normativă, în scopul asigurării/menținerii eficiente a fondului locativ proprietate privată. Însă, până în prezent nu au primit răspuns la cererile formulate.

4. Prin încheierea din 22 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a respins demersul Consiliului mun. Chișinău și Primăriei mun. Chișinău, privind declararea inadmisibilității acțiunii înaintate de către Ruslana Coreișa și Radu Turculeț împotriva Primăriei mun. Chișinău și Consiliului mun. Chișinău, privind anularea actelor administrative individuale defavorabile, cu obligarea examinării cererii, precum și compensarea cheltuielilor judiciare.

POZIȚIA INSTANȚEI DE FOND

5. Prin hotărârea din 22 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a admis parțial acțiunea în contencios administrativ înaintată de Coreișa Ruslana și Turculeț Radu împotriva Primăriei mun. Chișinău și Consiliului mun. Chișinău, cu privire la anularea actelor administrative individuale și obligarea examinării cererii, precum și compensarea cheltuielilor judiciare. S-a obligat Primăria mun. Chișinău și Consiliul municipal Chișinău să examineze și să ofere răspuns la cererea depusă de Ruslana Coreișa cu nr.C-8783/20 din 27.10.2020 și cererea depusă de Radu Turculeț cu nr.T-8782/20 din 27.10.2020. În rest, acțiunea fiind respinsă, ca neîntemeiată (f. d. 77, 87-91 verso).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

6. La 23 noiembrie 2021 Turculeț Radu, reprezentat de avocatul Rusanovschi Radu, a declarat apel nemotivat, iar la 28 ianuarie 2022, apel motivat împotriva hotărârii din 22 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând casarea parțială a hotărârii cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea să fie admisă integral (f. d. 82, 100- 102).

7. La 24 noiembrie 2021, avocatul Veronica Pascal acționând în interesele Ruslanei Coreișa, a declarat apel nemotivat, iar la data de 26 ianuarie 2022, apel motivat împotriva hotărârii din 22 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul

Rîșcani, solicitând casarea parțială a hotărârii cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea să fie admisă integral (f. d. 81, 95- 99).

8. La 17 decembrie 2021, Consiliul mun. Chișinău și Primăria mun. Chișinău, au declarat apel nemotivat, iar în data de 17 februarie 2022, apel motivat împotriva hotărârii din 22 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând casarea hotărârii în partea pretențiilor admise cu emiterea în această parte a unei noi decizii prin care acțiunea să fie respinsă integral (f. d. 83, 106- 110).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

9. Prin decizia din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins apelurile declarate de către Coreișa Ruslana, Turculeț Radu, Consiliul mun. Chișinău și Primăria mun. Chișinău împotriva hotărârii din 22 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

10. În motivarea soluției, instanța de apel a reținut că, este plauzibilă concluzia primei instanțe precum că, apelanții, nu au primit răspuns la cererile înaintate în adresa Primăriei mun. Chișinău în data de 27.10.2020. Iar faptul neprezentării de către Primăria mun. Chișinău și Consiliului mun. Chișinău a dovezii de expediere și recepționării a răspunsului la petițiile din 27.10.2020, se echivalează cu neexecutarea obligației legale de emitere a actului administrativ individual ori a respingerii petiției.

11. La fel menționează că, instanța de fond just a respins ca neîntemeiată pretenția reclamantilor cu privire la obligarea Consiliului municipal Chișinău să adopte decizie de atribuire în proprietate lui Ruslana Coreișa și Turculeț Radu, a terenului aferent casei individuale de locuit cu suprafața de 0,745 ha din terenul cu nr. cadastral XXXXX, cu eliberarea în acest sens a titlurilor de autentificare, întrucât, legislația funciară a Republicii Moldova instituie dreptul autorității de administrare publică locală de a transmite fără plată, în proprietate loturile de pământ de pe lângă casele de locuit, proprietarilor caselor de locuit, exclusiv în baza unei proceduri de transmitere prevăzute de Regulamentul cu privire la modul de transmitere în proprietate privată a loturilor de pământ de pe lângă casă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 984 din 21.09.1998, precum și de Regulamentul privind gestionarea resurselor funciare municipale, aprobat prin decizia Consiliului mun. Chișinău nr. 3/23 din 02.04.2013. Or, loturile de pământ de pe lângă casă sânt trecute în proprietate: proprietarilor caselor de locuit cu drept de proprietate individuală; proprietarilor caselor de locuit cu drept de proprietate comună în devălmășie; proprietarilor caselor de locuit cu drept de proprietate comună în

diviziune. *Însă*, unele terenuri aferente caselor nu pot fi transmise în proprietate privată, acestea fiind terenurile aferente caselor de locuit cu mai multe apartamente privatizate, precum și loturile de pământ de pe lângă casă, aflate în folosință provizorie a cetățenilor.

12. În acest context, a notat că, instanța de fond just a indicat că, în momentul deținerii calității de proprietar asupra casei, pentru a obține gratuit în proprietate privată terenul de pe lângă casă, este necesar respectarea procedurii de obținere a titlului de proprietate asupra terenului solicitat. Iar în speță, partea pârâtă prin răspunsul din 25.01.2021, a comunicat lui Turculeț Radu, că pentru soluționarea cererii privind atribuirea terenurilor aferente caselor de locuit din str. XXXXX, mun. XXXXX, este necesară elaborarea schemei de stabilire a limitelor lotului de pământ ce poate fi legalizată pentru exploatarea și deservirea imobilului. Or, după efectuarea schemei de stabilire a limitelor lotului de pământ din str. XXXXX, mun. Chișinău, Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare prin răspunsul din 23.02.2021 l-a informat pe Radu Turculeț, că terenul din speță este afectat de linia roșie de extindere în perspectiva străzii, conform PUG Chișinău aprobat prin decizia CMC nr. 68/1-2 din 22.03.2007.

13. Astfel, cu referire la imposibilitatea atribuirii terenurilor aferente caselor de locuit din str. XXXXX, mun. XXXXX lui Radu Turculeț și Ruslanei Coreișa instanța de apel a concluzionat că, după analiza și aprecierea hotarelor terenului necesar pentru deservirea și exploatarea imobilului privat, se constată că terenul pe care sunt amplasate construcțiile locative și accesorii, este delimitat ca proprietate municipală și poate fi transmis numai în suprafață contractuală, din considerent că este afectat de linia roșie de extindere în perspectiva străzii.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

14. La 18 aprilie 2023, Coreișa Ruslana, reprezentată de avocatul Pascal Veronica a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi decizii cu restituirea cauzei la rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecată (f.d. 169-171).

15. Ulterior, la 26 iulie 2023, Coreișa Ruslana, reprezentată de avocatul Pascal Veronica a depus cerere de recurs motivată, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2023, cu emiterea unei noi decizii cu restituirea cauzei la rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecată (f.d. 180-185).

16. În motivarea recursului, recurenta a invocat că, Curtea de Apel Chișinău, nu a răspuns la toate argumentele invocate în apel, a interpretat eronat ordinea de acordarea a dreptului de proprietate, nu a examinat cerințele înaintate de recurenta, motivând decizia numai în baza cerințelor depuse de Turculeț Radu, invocând existența liniilor roșii pe teren în lipsa cărorva probe în sensul invocat.

17. Recurenta a indicat că instanța de apel eronat a concluzionat că terenul este afectat de linia roșie de extindere în perspectiva străzii, conform PUG Chișinău aprobat prin decizia CMC nr. 68/1-2 din 22.03.2007. Or, la materialele cauzei a fost prezentată doar o schemă, nefiind semnată de nici un specialist prin care s-ar pretinde pe viitor existența unor linii roșii. Iar PUG nu a fost în genere prezentat ca probă.

18. Mai mult, în cadrul ședinței de judecată fiind audiat însăși specialistul Direcției funciare a declarat că nu exista un document oficial privind liniile roșii pe terenul în litigiu.

19. Totodată a indicat motivele de drept și de fapt invocate pe parcursul examinării cauzei în prima instanță și instanța de apel, suplimentar invocând că, instanțele au examinat superficial cauza ignorând faptul că, examinând superficial dosarul și faptul că intimatul a refuzat să prezente Planul Urbanistic Zonal (PUZ) pentru a soluționa corect și legal litigiul, deoarece Planul Urbanistic în Detaliu (PUD), conține datele veridice și actualizate, or, anume aceste 2 documente pot defini clar dacă sunt sau nu linii roșii pe aceste teren.

20. La 25 aprilie 2023, Turculeț Radu, reprezentat de avocatul Rusanovschi Radu, a depus o cerere de recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2023. La 17 iulie 2023, acesta a depus cererea de recurs motivată, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, din 22 noiembrie 2021 și a deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2023, în partea în care a fost respinsă acțiunea, cu emiterea unei noi decizii prin care să fie admisă integral acțiunea (f.d. 177–179).

21. În motivarea recursului, a susținut că instanța de apel a aplicat eronat prevederile legale relevante și a omis examinarea detaliată a circumstanțelor esențiale ale cauzei, astfel că concluziile instanței de apel sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei.

22. Consideră recurentul că, instanța de apel în lipsa unui suport probatoriu concludent și fără argumente certe, a respins cererea de apel fără a se expune asupra tuturor aspectelor de drept și de fapt ale litigiului.

23. A indicat recurentul că, în cadrul examinării dosarului în ordine de apel a fost audiat specialistul APL cu privire la „liniile roșii”, iar acesta nu a putut să explice unde se extind prelinsele „linii roșii” reieșind din faptul că pe terenul vecin a fost ridicat o clădire multi etajată și prelinsele „linii roșii” nu au afectat eliberare autorizație de construcție și certificatului de urbanism.

24. Totodată, s-au invocat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând conținutul prevederilor normelor legale.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

25. Art. 244 alin. (1) din Codul administrativ:

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

26. Art. 245 din Codul administrativ (în vigoare la data depunerii recursului):

„Recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.”

27. Art. 246 din Codul administrativ (în vigoare la data depunerii recursului):

„Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere.

Recursul se declară inadmisibil în special când:

- a) decizia instanței de apel nu poate fi contestată cu recurs;
- b) recursul este depus în mod repetat;
- c) recursul este depus de o persoană neîmputernicită;
- d) recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.245 alin.(1);
- e) motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.245 alin.(2);
- f) cererea de recurs nu corespunde cerințelor stabilite la art.244 alin.(2), art.233 alin.(1) și (2) și art.234 alin.(2) și recurentul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de Curtea Supremă de Justiție.”

28. Art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție):

„Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”

ASPECTE DE PROCEDURĂ

29. Referitor la respectarea termenului declarării recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că dispozitivul deciziei contestate a fost pronunțat de Curtea de Apel Chișinău, în ședință publică la 12 aprilie 2023.

30. Din actele dosarului rezultă că, la data de 10 mai 2023, reprezentanților recurenților le-a fost notificat dispozitivul deciziei, prin intermediul poștei electronice (f.d. 168), iar decizia motivată a acesteia le-a fost comunicată ulterior, la data de 09 august 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d. 176).

31. Astfel, recursurile au fost depuse de Coreișa Ruslana, reprezentată de avocatul Pascal Veronica și de Turculeț Radu, reprezentat de avocatul Rusanovschi Radu, cu respectarea prevederilor art. 245 din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la operarea modificărilor prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare 1 septembrie 2023).

32. Din analiza prevederilor legale citate supra, rezultă că admisibilitatea /inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate, ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

33. Completul Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „*în special*” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din admisibilitatea cererii de recurs.

34. În această ordine de idei, completul Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de

apel contestate sau, după caz, hotărârile curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

35. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus.

36. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

37. Cu referire la cauza de contencios administrativ nr. 3ra-348/17 invocată de către recurenții în cererile de recurs, cu titlu de practică similară, Completul de judecată menționează că o singură decizie nu poate fi apreciată ca fiind o practică uniformă, or, practica Curții Supreme de Justiție a evoluat, iar soluțiile pe marginea unei astfel de categorii de litigii oferă o apreciere distinctă, respectiv, nu poate fi considerată relevantă acestei categorii de cauze și nu corespunde liniei jurisprudențiale actuale a Curții Supreme de Justiție.

38. De asemenea, Completul Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

39. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

40. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut

cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141,§39).

41. La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

42. În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a declara inadmisibil recursul depus de Coreișa Ruslana, reprezentată de avocatul Pascal Veronica și recursul depus de Turculeț Radu, reprezentat de avocatul Rusanovschi Radu.

43. În conformitate cu prevederile art. 230 și art.246 din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Coreișa Ruslana, reprezentată de avocatul Pascal Veronica și recursul depus de Turculeț Radu, reprezentat de avocatul Rusanovschi Radu.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Diana Stănilă

Judecători

Ion Munteanu

Ana Cucerescu